«Meravella dels mots, que recorden els paisatges del passat...»

Josep Piera

El paisatge evoluciona en consonància amb el pas del temps i esdevé una suma de fets presents i passats, una acumulació d'històries viscudes, perdudes i/o salvades. Amb els anys desapareixen determinats elements palpables, que havien estat quotidians en les vides dels nostres avantpassats o en la nostra pròpia història personal. Precisament, nosaltres hem estat testimonis i partícips d'una transformació ferotge de l'entorn per l'afany humà de construir-lo. Mentre s'obrien avingudes i carrers i s'alçaven edificis, desapareixien o s'abandonaven altres espais o elements tocats per la petja del temps, que ja no eren prou adequats pels nous usos.

Interpel·lant amb la paraula aquests vestigis contribuïm a conservar-los o, si més no, a fer-ne memòria, i així evitem que caiguin en l'oblit absolut. La literatura, gràcies a la seva capacitat de narrar, descriure i projectar en el temps l'emoció d'aquests indrets, és una eina útil per aconseguir retenir-los en el record i compartir-los. Tant és que s'hi apropin des de la nostàlgia o que posin en relleu la destrucció o la bellesa, les paraules dels creadors interpel·len constantment el paisatge com a espai de vivència i com a testimoni de l'evolució humana.

La lectura d'aquests textos permet tornar a contemplar elements ja convertits en ruïnes des de les paraules que han deixat escrites els nostres autors i restituir l'emoció que ens uneix a uns indrets avui destruïts o transformats. La literatura permet salvar la memòria dels nostres paisatges, ruïnes físiques i vivencials, i atorgar-los un futur compartit.

Mireia Munmany

EN LLUITA I DIÀLEG AMB EL PAISATGE

El creixement de Xàtiva vers l'horta i les terres de conreu (la Costera). 1984.
Imatge: Josep Santesmases i Ollé.

[4] PATRIMONI OBLIDAT, MEMÒRIA LITERÀRIA